

***Marszałek województwa
i Służba Parku Krajobrazowego –
kompetencje i rola w ochronie przyrody i krajobrazu***

Marek Broda

Czy w Polsce istnieje spójny, przejrzysty, logiczny system ochrony przyrody i krajobrazu ?

PODSTAWOWE AKTY PRAWNE:

- 1. KONSTYTUCJA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ z dnia 2 kwietnia 1997 r.**
- 2. USTAWA z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.** Dz.U. 2004 Nr 92 poz. 880 z późn. zm.
- 3. USTAWA z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.** Dz. U. z 2013 r. poz. 1235, z późn. zm.
- 4. USTAWA z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.** Dz.U. 2003 Nr 80 poz. 717, z późn. zm.
- 5. USTAWA z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu.** Dz.U. 2015 poz. 774.
- 6. USTAWA z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.** Dz. U. z 2014 r. poz. 1446 oraz z 2015 r. poz. 397, z późn. zm.
- 7. USTAWA z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane.** Dz. U. z 2013 r. poz. 1409, z późn. zm.
- 8. USTAWA z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych.** Dz. U. z 2015 r. poz. 460, z późn. zm.

*„Art. 2. 1. **Ochrona przyrody**, w rozumieniu ustawy, polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody:*

- 1) dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów;*
- 2) roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową;*
- 3) zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia;*
- 4) siedlisk przyrodniczych;*
- 5) siedlisk zagrożonych wyginięciem, rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów;*
- 6) tworów przyrody żywej i nieożywionej oraz kopalnych szczątków roślin i zwierząt;*

7) krajobrazu;

8) zieleni w miastach i wsiach;”

„Art. 6. 1. Formami ochrony przyrody są:

1) parki narodowe;

2) rezerваты przyrody;

3) parki krajobrazowe;

4) obszary chronionego krajobrazu;

5) obszary Natura 2000;

6) pomniki przyrody;

7) stanowiska dokumentacyjne;

8) użytki ekologiczne;

9) zespoły przyrodniczo-krajobrazowe;

10) ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.”

„Art. 91. Organami w zakresie ochrony przyrody są:

1) minister właściwy do spraw środowiska;

1a) Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska;

2) wojewoda;

2a) regionalny dyrektor ochrony środowiska;

2b) marszałek województwa;

2c) dyrektor parku narodowego;

3) starosta;

4) wójt, burmistrz albo prezydent miasta.”

„Rozdział 6

Służby ochrony przyrody”

Służba Parku Narodowego

Służba Parku Krajobrazowego

ISTOTNE ZMIANY WPROWADZONE TZW. „USTAWĄ KRAJOBRAZOWĄ”

USTAWA z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu. Dz.U. 2015 poz. 774.

NOWE DEFINICJE

W ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym:

Art.2.

„16e) krajobrazie – należy przez to rozumieć postrzeganą przez ludzi przestrzeń, zawierającą elementy przyrodnicze lub wytwory cywilizacji, ukształtowaną w wyniku działania czynników naturalnych lub działalności człowieka;

„16f) krajobrazie priorytetowym – należy przez to rozumieć krajobraz szczególnie cenny dla społeczeństwa ze względu na swoje wartości przyrodnicze, kulturowe, historyczne, architektoniczne, urbanistyczne, ruralistyczne lub estetyczno-widokowe, i jako taki wymagający zachowania lub określenia zasad i warunków jego kształtowania;”

Pozostałe zdefiniowane:

- 16a) reklama,
- 16b) tablica reklamowa,
- 16c) urządzenie reklamowe,
- 16d) szyld.

USTAWA z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu. Dz.U. 2015 poz. 774.

NOWE DEFINICJE

W ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami:

art.3.

„14) krajobraz kulturowy – postrzegana przez ludzi przestrzeń, zawierająca elementy przyrodnicze i wytwory cywilizacji, historycznie ukształtowana w wyniku działania czynników naturalnych i działalności człowieka;”

W ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane zdefiniowano:

Art.3. pkt.3 „**budowlę**”

W ustawie z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych zdefiniowano:

Art. 4. pkt 23 „**reklamę**” (druga szersza definicja)

USTAWA z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu. Dz.U. 2015 poz. 774.

NOWE DEFINICJE

W ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody:

Art.5.

„13a) oś widokowa – wyobrażalna prosta kierująca wzrok na charakterystyczne elementy zagospodarowania terenu lub terenów;”

15b) przedpole ekspozycji – rozległe poziome płaszczyzny, w szczególności zbiorniki wodne, zbocza lub płaskie dna dolin, umożliwiające ekspozycję panoram;

15c) punkt widokowy – miejsce lub punkt topograficznie wyniesiony w terenie, z którego układ wizualny obszaru widzenia dla obserwatora jest szeroki i daleki;

23) walory krajobrazowe – wartości przyrodnicze, kulturowe, historyczne, estetyczno-widokowe obszaru oraz związane z nimi rzeźbę terenu, twory i składniki przyrody oraz elementy cywilizacyjne, ukształtowane przez siły przyrody lub działalność człowieka;”

Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

ISTOTNE ZMIANY WPROWADZONE TZW. „USTAWĄ KRAJOBRAZOWĄ”

„Art. 62. 1. W ramach oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko określa się, analizuje oraz ocenia:

1) bezpośredni i pośredni wpływ danego przedsięwzięcia na:

ca) krajobraz, w tym krajobraz kulturowy,

d) wzajemne oddziaływanie między elementami, o których mowa w lit. a-ca,....”

„Art. 66. 1. Raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko powinien zawierać:

3a) opis krajobrazu, w którym dane przedsięwzięcie ma być zlokalizowane;...”

„7) uzasadnienie proponowanego przez wnioskodawcę wariantu, ze wskazaniem jego oddziaływania na środowisko, w szczególności na:

da) krajobraz,

e) wzajemne oddziaływanie między elementami, o których mowa w lit. a-da,...”

ISTOTNE ZMIANY WPROWADZONE TZW. „USTAWĄ KRAJOBRAZOWĄ”

„Art. 10. 1. W studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające w szczególności z:

3) *stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego;*

4a) *rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym lub określenia przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych;*”

„2. W studium określa się w szczególności:

1) *kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów, w tym wynikające z audytu krajobrazowego;*”

„Art. 15. ust. 2. W planie miejscowym określa się obowiązkowo:

3) *zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu;*

3a) *zasady kształtowania krajobrazu;*

4) *zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, w tym krajobrazów kulturowych, oraz dóbr kultury współczesnej;*

7) *granice i sposoby zagospodarowania terenów lub obiektów podlegających ochronie, na podstawie odrębnych przepisów, terenów górniczych, a także obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, obszarów osuwania się mas ziemnych, krajobrazów priorytetowych określonych w audycie krajobrazowym oraz w planach zagospodarowania przestrzennego województwa;*”

USTAWA z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

ISTOTNE ZMIANY WPROWADZONE TZW. „USTAWĄ KRAJOBRAZOWĄ”

„Art. 17. Wójt, burmistrz albo prezydent miasta po podjęciu przez radę gminy uchwały o przystąpieniu do sporządzania planu miejscowego kolejno:

6) występuje o:

b) uzgodnienie projektu planu z:

- właściwym wojewódzkim konserwatorem zabytków w zakresie kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu,*
- zarządem województwa w zakresie uwzględnienia wyników audytu krajobrazowego, o którym mowa w art. 38a,”*

„Art. 37a. uchwały zasady i warunki sytuowania obiektów małej architektury, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń, ich gabaryty, standardy jakościowe oraz rodzaje materiałów budowlanych, z jakich mogą być wykonane.”

Planowanie przestrzenne w województwie

Art. 38, 38a, 38b – palny wojewódzkie i audyt krajobrazowy;

„Art. 39. 3. W planie zagospodarowania przestrzennego województwa uwzględnia się ustalenia strategii rozwoju województwa oraz rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym,...”

USTAWA z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu. Dz.U. 2015 poz. 774.

Art. 12.

4. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane przez wojewodów lub sejmiki województw na podstawie art. 16 ust. 3 oraz art. 23 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 9 zachowują moc do dnia wejścia w życie nowych przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 16 ust. 3 oraz art. 23 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 9 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

5. Plany ochrony parków krajobrazowych obowiązujące w dniu wejścia w życie ustawy zachowują moc do czasu wejścia w życie planów ochrony wydanych na podstawie ustawy zmienianej w art. 9 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 13. 1. Sejmiki poszczególnych województw uchwalą audyty krajobrazowe w terminie 3 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Dyscyplinująca rola wojewody.

PARK KRAJOBRAZOWY

USTAWA z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody:

PARK KRAJOBRAZOWY

Art.16

Utworzenie parku krajobrazowego i aktualizacja przepisów jego dotyczących:

„3. Utworzenie parku krajobrazowego lub powiększenie jego obszaru następuje w drodze uchwały sejmiku województwa,”

- brak określenia podmiotu przygotowującego projekt uchwały sejmiku województwa,
- brak ustawowego obowiązku zapewnienia udziału społeczeństwa w przygotowaniu projektu uchwały.

Uzgodnienie projektu uchwały sejmiku wymienionej w ust.3:

ust. 3a – utworzenie parku na terenie kilku województw.

Pytanie – Kto przygotowuje projekt uchwał i w jakim trybie prowadzi proces uzgodnienia jego treści z sejmikami ?

ust. 4 – uzgodnienie z gminami i rdoś.

Pytanie – Kto i w jakim trybie prowadzi proces uzgodnienia jego treści ?

ust. 4a,4b,4c – przyspieszenie procesu uzgodnień – rozwiązanie potrzebne i bardzo pozytywne !!!

USTAWA z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody:

ZAKRES UZGODNIENÍ

ust.3 – pełen zakres – zapis nie budzi wątpliwości – nadal brak zapewnienia udziału społeczeństwa!

ust. 4:

„Projekt uchwały sejmiku województwa w sprawie utworzenia, zmiany granic lub likwidacji parku krajobrazowego wymaga uzgodnienia z właściwą miejscowo radą gminy oraz właściwym regionalnym dyrektorem ochrony środowiska.”

Pytania:

1. Kto prowadzi proces uzgodnienia projektu uchwały ?
2. Czy zmiana uchwały w zakresie listy zakazów ujętych w art. 17.ust 1 wymaga uzgodnienia z gminami i dyrektorem rdoś oraz kto prowadzi ten proces?

ust. 5 i 5a – Statut parku krajobrazowego lub zespołu parków krajobrazowych

Pytanie - Kto przygotowuje projekt uchwały i prowadzi proces uzgodnienia jej treści (ust.5a) – Zarząd Województwa ?

USTAWA z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody:

ZAKAZY W PARKU KRAJOBRAZOWYM

Art. 17 ust. 1

Zakazy mają charakter fakultatywny - „*mogą być wprowadzone następujące zakazy*” – ich pełna lista oraz obszary, na których obowiązują są wynikiem procesu uzgodnieniowego, o którym mowa w art. 16. ust 4, 4a, 4b, 4 c.

WAŻNE ! – obowiązują od momentu utworzenia parku krajobrazowego.

- obszary na, których obowiązują poszczególne zakazy są określane w momencie tworzenia parku krajobrazowego;
- nie mogą być zmieniane w uchwale sejmiku ustanawiającej plan ochrony parku;
- w obowiązujących przepisach nie określono precyzyjnie, jak należy dokonywać zmian w zakresie zakazów i obszarów na których obowiązują;
- zmiany takie możliwe są do wprowadzenia jedynie uchwałą sejmiku województwa.
- **nie określono kto przygotowuje projekt takiej uchwały i kto przeprowadza proces jego uzgodnienia.**

Jeśli projekt takiej uchwały traktować, jako nowelizację aktu wcześniejszego, to zapisu ustawowego wpływa wniosek, że obowiązują te same zakresy uzgodnień, co do aktu tworzącego park krajobrazowy – jednak dla jasności sytuacji wypadałoby to doprecyzować.

USTAWA z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody:

ZAKAZY W PARKU KRAJOBRAZOWYM

Art.17. ust.1a – dodany tzw. „Ustawą krajobrazową”.

Brak jasności czy zakazy mają charakter obligatoryjny – „...*wprowadza się zakazy...*”, **czy fakultatywny**, jakby to wynikało z treści art. 20. ust. 4 pkt. 7:

„...wraz ze wskazaniem, które z zakazów, wymienionych w art. 17 ust. 1a, obowiązują w danej strefie;”

Tej wątpliwości nie ma w ust.1b :

„W parku krajobrazowym zakazuje się niszczenia i uszkodzania obiektów o istotnym znaczeniu historycznym i kulturowym wskazanych w planie ochrony dla parku krajobrazowego.” – **zakaz obligatoryjny.**

WAŻNE ! – zakazy obowiązują od momentu uchwalenia przez sejmik województwa planu ochrony parku krajobrazowego, który uwzględnia wyniki audytu krajobrazowego ujęte w odpowiedniej uchwale sejmiku.

USTAWA z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody:

ZAKAZY W PARKU KRAJOBRAZOWYM

„Art.17. ust 1a. W parku krajobrazowym, w strefach, o których mowa w art. 20 ust. 4 pkt 7, dla terenów:

1) objętych miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego wprowadza się zakazy:

- a) lokalizowania nowych obiektów budowlanych,
- b) zalesiania;

2) nieobjętych miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego wprowadza się zakazy:

- a) lokalizowania nowych obiektów budowlanych,
- b) lokalizowania nowych obiektów budowlanych odbiegających od lokalnej formy architektonicznej,
- c) lokalizowania nowych obiektów budowlanych o wysokości przekraczającej 2 kondygnacje lub 7 m,
- d) zalesiania.”

USTAWA z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody:

PLAN OCHRONY PARKU KRAJOBRAZOWEGO

„Art. 18. 1. Dla parków narodowych, rezerwatów przyrody i parków krajobrazowych sporządza się i realizuje plan ochrony.

2. Plan ochrony, o którym mowa w ust. 1, ustanawia się w terminie 5 lat od dnia utworzenia parku narodowego, uznania obszaru za rezerwat przyrody albo utworzenia parku krajobrazowego.”

WAŻNE ! – nadal nie określono, kto odpowiada za realizację planu ochrony ?

„Art. 19. 1. Projekt planu ochrony sporządza dla:

3) parku krajobrazowego – dyrektor parku krajobrazowego lub dyrektor zespołu parków krajobrazowych.

ust.6 b – uzgodnienie z dyrektorem roduś i opinia wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Ważne ! – brak zakresu uzgodnienia i opiniowania.

USTAWA z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody:

PLAN OCHRONY PARKU KRAJOBRAZOWEGO

ISTOTNE!

„6e. Rada gminy może odmówić uzgodnienia projektu uchwały, o której mowa w ust. 6a, wyłącznie w przypadku, gdy wprowadzenie zakazów, wymienionych w art. 17 ust. 1a, prowadziłoby do ograniczenia możliwości rozwojowych gminy wynikających z ustaleń studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego lub miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w stopniu nieproporcjonalnym do wartości jakie park krajobrazowy ma chronić.”

WAŻNE ! - w zdecydowany sposób usprawnia proces uzgadniania projektu planu.

Art. 20. 1. Plan ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody oraz parku krajobrazowego sporządza się na okres 20 lat, z uwzględnieniem:

„6) wyników audytu krajobrazowego, o którym mowa w art. 38a ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.”

WAŻNE ! – odsunięcie o kolejne kilka lat opracowania i uchwalenia planu ochrony parku krajobrazowego, w konsekwencji skutecznej ochrony przyrody i krajobrazu na obszarze tej formy ochrony przyrody.

USTAWA z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody:

PLAN OCHRONY PARKU KRAJOBRAZOWEGO

Art. 20.

„4. Plan ochrony dla parku krajobrazowego zawiera:

7) określenie granic stref ochrony krajobrazów stanowiących w szczególności przedpola ekspozycji, osie widokowe, punkty widokowe oraz obszary zabudowane wyróżniające się lokalną formą architektoniczną, wyznaczonych w obrębie krajobrazów priorytetowych, zidentyfikowanych w ramach audytu krajobrazowego, o którym mowa w art. 38a ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, istotnych dla zachowania walorów krajobrazowych parku krajobrazowego, wraz ze wskazaniem które z zakazów, wymienionych w art. 17 ust. 1a, obowiązują w danej strefie;”

WAŻNE !

- Jeśli zakazy ujęte w art. 17.ust 1a mają charakter obligatoryjny, to z mocy ustawy obowiązują one we wszystkich strefach. Jedyne co można określić w planie ochrony to granice tych stref.
- Jeśli zakazy te są fakultatywne, to można dokonać ich wyboru w procesie przygotowania i uzgadniania projektu planu ochrony.

Z ANALIZY ZAPISÓW USTAWY MOŻNA WNIOSKOWAĆ, ŻE USTAWODAWCA TRAKTUJE TE ZAKAZY JAKO FAKULTATYWNE – CO JEDNAK NIE JEST TAKIE JEDNOZNACZNE!

USTAWA z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody:

PLAN OCHRONY PARKU KRAJOBRAZOWEGO

Art. 20.

„4a. Plan ochrony dla parku krajobrazowego, w części dotyczącej:

- 1) określenia granic stref, o których mowa w art. 20 ust. 4 pkt 7,*
- 2) wykazu obiektów o istotnym znaczeniu historycznym i kulturowym, o których mowa w art. 20 ust. 4 pkt 8,*
- 3) wprowadzenia zakazów, o których mowa w art. 17 ust. 1a*

– jest aktem prawa miejscowego”

OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

USTAWA z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody:

OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

Art. 23.

Wyznaczenie obszaru chronionego krajobrazowego i aktualizacja przepisów jego dotyczących:

„2. Wyznaczenie obszaru chronionego krajobrazowego następuje w drodze uchwały sejmiku województwa,...”

- brak określenia podmiotu przygotowującego projekt uchwały sejmiku województwa,
- brak ustawowego obowiązku zapewnienia udziału społeczeństwa w przygotowaniu projektu uchwały.

Uzgodnienie projektu uchwały sejmiku wymienionej w ust. 2:

ust. 3 – uzgodnienie z gminami i rdoś.

Pytanie – Kto i w jakim trybie prowadzi proces uzgodnienia jego treści ?

ust. 3a,3b,3c – przyspieszenie procesu uzgodnień – rozwiązanie potrzebne i bardzo pozytywne !!!

USTAWA z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody:

ZAKAZY W OBSZARZE CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

Art. 24. ust. 1

Zakazy mają charakter fakultatywny - „*mogą być wprowadzone następujące zakazy*” – ich pełna lista oraz obszary, na których obowiązują są wynikiem procesu uzgodnieniowego, o którym mowa w art. 23. ust 3, 3a, 3b, 3 c.

WAŻNE ! – obowiązują od momentu wyznaczenia obszaru chronionego krajobrazu.

- obszary na, których obowiązują poszczególne zakazy są określane w momencie wyznaczania obszaru chronionego krajobrazu;
- nie mogą być zmieniane w uchwale sejmiku ustanawiającej strefy ochrony krajobrazowej;
- w obowiązujących przepisach nie określono precyzyjnie, jak należy dokonywać zmian w zakresie zakazów i obszarów na których obowiązują;
- zmiany takie możliwe są do wprowadzenia jedynie uchwałą sejmiku województwa;
- **nie określono kto przygotowuje projekt takiej uchwały i kto przeprowadza proces jego uzgodnienia.**

Jeśli projekt takiej uchwały traktować jako nowelizację aktu wcześniejszego, to zapisu ustawowego wpływa wniosek, że obowiązują te same zakresy uzgodnień, co do aktu tworzącego park krajobrazowy – jednak dla jasności sytuacji wypadałoby to doprecyzować.

USTAWA z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody:

ZAKAZY W OBSZARZE CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

Art. 24. ust. 1 a - dodany tzw. „Ustawą krajobrazową”.

Brak jasności czy zakazy mają charakter obligatoryjny – „...wprowadza się zakazy...”, czy fakultatywny, jakby to wynikało z treści art. 23a ust. 1 pkt 1:

„...wraz ze wskazaniem, które z zakazów, wymienionych w art. 24 ust. 1a, obowiązują w danej strefie;.”

Tej wątpliwości nie ma w ust.1b :

„Na obszarze chronionego krajobrazu zakazuje się niszczenia i uszkodzania obiektów o istotnym znaczeniu historycznym i kulturowym wskazanych w uchwale, o której mowa w art. 23a ust. 1.” – zakaz obligatoryjny.

WAŻNE ! – zakazy obowiązują od momentu podjęcia przez sejmik województwa uchwały wyznaczającej strefy ochrony krajobrazu stanowiących przedpoła ekspozycji, osi widokowych, punktów widokowych oraz obszarów zabudowanych wyróżniających się lokalną formą architektoniczną, istotnych dla zachowania walorów krajobrazowych obszaru chronionego krajobrazu. Uchwała ta oparta jest o wyniki audytu krajobrazowego ujęte w odpowiedniej uchwale sejmiku.

USTAWA z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody:

ZAKAZY W OBSZARZE CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

Art.24. ust. „1a. Na obszarze chronionego krajobrazu, dla terenów:

1) objętych miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego i położonych w strefach, o których mowa w art. 23a ust. 1 pkt 1, wprowadza się zakazy:

- a) lokalizowania nowych obiektów budowlanych,*
- b) zalesiania;*

2) nieobjętych miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego położonych w strefach, o których mowa w art. 23a ust. 1 pkt 1, wprowadza się zakazy:

- a) lokalizowania nowych obiektów budowlanych,*
- b) lokalizowania nowych obiektów budowlanych odbiegających od lokalnej formy architektonicznej,*
- c) lokalizowania nowych obiektów budowlanych o wysokości przekraczającej 2 kondygnacje lub 7 m,*
- d) zalesiania. ”*

USTAWA z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody:

Strefy ochrony krajobrazu stanowiące przedpola ekspozycji, osie widokowe, punkty widokowe oraz obszary zabudowane wyróżniające się lokalną formą architektoniczną, istotne dla zachowania walorów krajobrazowych obszaru chronionego krajobrazu – art. 23 a

Atuty:

- 1 – UCHWAŁA SEJMIKU WOJEWÓDZTWA AKTEM PRAWA MIEJSCOWEGO ! – ust.1;**
- 2 - wiadomo kto przygotowuje projekt uchwały sejmiku i prowadzi proces jej uzgodnienia – ust.2;**
- 3 - ustawowy obowiązek zapewnienia udziału społeczeństwa – ust. 3;**
- 4 – przyspieszenie i usprawnienie procesu uzgodnieniowego – ust. 6, ust. 7 ;**
- 5 - określono tryb postępowania przy zmianie uchwały – ust. 8.**

Mankamenty:

- 1 - nie określono zakresu uzgodnienia projektu przez rdoś oraz opiniowania przez wojewódzkiego konserwatora zabytków – ust. 4;**
- 2 - rada gminy uzgadnia zakazy z art. 24. ust.1a. **NIE MA WPŁYWU NA OKREŚLENIE GRANIC STREF.****

WAŻNE !

- zapisy precyzyjniejsze i łatwiejsze w realizacji niż ujęte w art.16 i 24.**
- praktyczne wykorzystanie tego narzędzia możliwe dopiero za kilka, może kilkanaście lat!**

USTAWA z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody:

ORGANY OCHRONY PRZYRODY I SŁUŻBY OCHRONY PRZYRODY SZCZEBŁA WOJEWÓDZKIEGO

W kolejności ustawowej:

Organy:

- wojewoda,
- regionalny dyrektor ochrony środowiska,
- **marszałek województwa,**
- dyrektor parku narodowego.

Służby Ochrony Przyrody:

- Służba Parku Narodowego,
- **Służba Parku Krajobrazowego.**

USTAWA z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody:

Art. 91. pkt. 2b

Marszałek województwa organ w zakresie ochrony przyrody.

Obowiązki marszałka województwa w zakresie ochrony przyrody:

Brak szczególnych uregulowań – wynikają one z ogólnych zapisów ustawy:

Art. 4

ust. 1 – *„Obowiązkiem organów administracji publicznej, ...jest dbałość o przyrodę...”*

ust. 2 – *„...zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych dla ochrony przyrody.”*

ust. 3 – *„...prowadzenie działalności edukacyjnej, informacyjnej i promocyjnej w dziedzinie ochrony przyrody.”*

Art. 59 *„ Organy ochrony przyrody są obowiązane do inicjowania i wspierania badań naukowych w zakresie:...”*

Art. 60. ust.1 *„Organy ochrony przyrody podejmują działania w celu ratowania zagrożonych wyginięciem gatunków roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową, polegające na przenoszeniu tych gatunków do innych miejsc, eliminowaniu przyczyn ich zagrożenia, podejmowaniu ochrony ex situ oraz tworzeniu warunków do ich rozmnażania.”*

USTAWA z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody:

KOMPETENCJE MARSZAŁKA WOJEWÓDZTWA

Kompetencje wynikające z obowiązujących zapisów ustawy o ochronie przyrody – stan na dzień 5 listopada 2015:

-
-
-

USTAWA z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody:

KOMPETENCJE MARSZAŁKA WOJEWÓDZTWA

Kompetencje wynikające z obowiązujących zapisów ustawy o ochronie przyrody – stan na dzień 1 stycznia 2016:

Art. 90.ust.2

„Jeżeli prezydent miasta na prawach powiatu sprawuje funkcję starosty, czynności, o których mowa w ust. 1, wykonuje marszałek województwa.”

Zapis dotyczy usunięcia drzewa lub krzewu z terenu nieruchomości będących własnością gminy – wykonywanie czynności opisanych w art. 83-89.

Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

KOMPETENCJE MARSZAŁKA WOJEWÓDZTWA

Kompetencje wynikające z obowiązujących zapisów ustawy – stan na dzień 5 listopada 2015:

Art. 37b.ust. 2 – dodany tzw. „Ustawą krajobrazową”

„7) zasięga opinii marszałka województwa o projekcie uchwały, o której mowa w art. 37a ust. 1;”

Czyli – marszałek województwa opiniuje projekt uchwały rady gminy, w którym określa się:

„...zasady i warunki sytuowania obiektów małej architektury, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń, ich gabaryty, standardy jakościowe oraz rodzaje materiałów budowlanych, z jakich mogą być wykonane.”

Pytanie – w jakim zakresie marszałek województwa opiniuje ten projekt ?

- **wpływu na krajobraz ?**
- **standardów jakościowych oraz rodzajów materiałów budowlanych ?**

USTAWA z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody:

SŁUŻBA PARKU KRAJOBRAZOWEGO

„Art. 105. 1. Parkiem krajobrazowym kieruje dyrektor parku krajobrazowego.”

Pytanie - kieruje formą ochrony przyrody, czy jednostką budżetową?

- Jeśli kieruje formą ochrony przyrody, to w zapisach ustawy o ochronie przyrody nie ma żadnych kompetencji władczych w tym zakresie !
- Jeśli tylko kieruje jednostką budżetową, to jego kompetencje wynikają z innych ustaw i statutu jednostki.

Wniosek – celowym wydaje się rozdzielenie formy ochrony przyrody od jednostki budżetowej i określenie kompetencji dyrektora parku krajobrazowego w zakresie kierowania formą ochrony przyrody – jeśli ma to robić?

Takie rozwiązanie zastosowano w przypadku parku narodowego i jego dyrektora.

USTAWA z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody:

SŁUŻBA PARKU KRAJOBRAZOWEGO

„Art. 105. 4. Do zadań dyrektora parku krajobrazowego należy:

- 1) ochrona przyrody, walorów krajobrazowych oraz wartości historycznych i kulturowych;*
- 2) organizacja działalności edukacyjnej, turystycznej oraz rekreacyjnej;*
- 3) (uchylony);*
- 4) współdziałanie w zakresie ochrony przyrody z jednostkami organizacyjnymi oraz osobami prawnymi i fizycznymi;*
- 5) składanie wniosków do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dotyczących zagospodarowania przestrzennego obszarów wchodzących w skład parku krajobrazowego.”*

WAŻNE! – z pkt. 1 i 4 wynika bardzo szeroki zakres zadań, lecz w zapisach ustawy nie znajdziemy żadnych kompetencji do jego realizacji!

Nie odpowiada on również za wdrożenie zapisów planu ochrony parku krajobrazowego.

Wszystkie niezbędne do realizacji wyżej cytowanych zadań kompetencje posiada regionalny dyrektor ochrony środowiska.

USTAWA z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody:

SŁUŻBA PARKU KRAJOBRAZOWEGO

W myśl zapisów art. 16. ust.7 - to regionalny dyrektor ochrony środowiska, a nie marszałek województwa, czy dyrektor parku krajobrazowego ma bezpośredni wpływ na to, co się dzieje w praktyce na terenie parku:
„7. Projekty studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów zagospodarowania przestrzennego województw oraz planów zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej w części dotyczącej parku krajobrazowego i jego otuliny, wymagają uzgodnienia z właściwym miejscowo regionalnym dyrektorem ochrony środowiska w zakresie ustaleń tych planów, mogących mieć negatywny wpływ na ochronę przyrody parku krajobrazowego.”

Podobna sytuacja ma miejsce w obszarach chronionego krajobrazu – art. 23. ust 5:

„5. Projekty studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów zagospodarowania przestrzennego województw i planów zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej, w części dotyczącej obszaru chronionego krajobrazu, wymagają uzgodnienia z właściwym regionalnym dyrektorem ochrony środowiska w zakresie ustaleń tych planów, mogących mieć negatywny wpływ na ochronę przyrody obszaru chronionego krajobrazu.”

USTAWA z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody:

SŁUŻBA PARKU KRAJOBRAZOWEGO

„Art. 123. 1. Regionalny dyrektor ochrony środowiska dokonuje kontroli przestrzegania przepisów o ochronie przyrody w trakcie gospodarczego wykorzystania zasobów i składników przyrody przez jednostki organizacyjne oraz osoby prawne i fizyczne.”

Pytanie - czy marszałek nie powinien mieć takich uprawnień na terenie parków krajobrazowych i OCHK ?

W art. 107. określono zadania Służby Parku Krajobrazowego:

„1. Zadania z zakresu ochrony przyrody, walerów krajobrazowych, wartości historycznych i kulturowych oraz działalności edukacyjnej na terenie parku krajobrazowego wykonuje Służba Parku Krajobrazowego.”

Szczegółowy ich wykaz zawiera ust.2

WAŻNE! – podobnie, jak marszałka województwa, czy dyrektora parku Służbę Parku Krajobrazowego nie wyposażono praktycznie w żadne kompetencje do realizacji tych zadań.

WNIOSKI

1. Parki krajobrazowe i obszary chronionego krajobrazu - obowiązujące formy ochrony przyrody – art.6, czy zmiana ich kwalifikacji na inne formy (jakie?) zajmujące się tylko ochroną krajobrazu w oderwaniu od ochrony przyrody ?;
2. Propozycje wprowadzenia dla parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu podstawowej funkcji ochrony krajobrazu, jakoby w oderwaniu od ochrony przyrody jest, co najmniej niezrozumiałe, w myśl przyjętych definicji krajobrazów wydaje się nielogiczne;
3. Wielokrotne wykonywanie podobnych lub zbliżonych w zakresie opracowań – planów ochrony parków, planów zadań ochronnych, planów ochrony, audytów krajobrazowych – ma znamiona nieracjonalnego wykorzystywania środków publicznych.
4. Systemu zakazów i odstępstw od nich ujętych w aktach tworzących formy ochrony przyrody - rozwiązanie wielokrotnie krytykowane, uznawane za anachroniczne i mało skuteczne.

WNIOSKI

- Nowe dodatkowe list zakazów (art.17. ust.1.a i art. 24. ust.1a) aktywnych warunkowo - po wykonaniu audytów krajobrazowych oraz dopiero na ich podstawie planu ochrony parku krajobrazowego, czy uchwały sejmiku dla OCHK – rozwiązanie mało skuteczne i znacznie przesuwające wykorzystanie tych narzędzi w czasie.
- Na poziomie wojewódzkim skupienie praktycznie wszystkich kompetencji w jednym organie ochrony przyrody – regionalnym dyrektorze ochrony środowiska;
- Niezrozumiałe pozbawienie marszałków województw i Służb Parków Krajobrazowych kompetencji w zakresie ochrony przyrody i krajobrazu w formach ochrony stanowiących przez sejmiki wojewódzkie;
- Dublowanie się podmiotów zobowiązanych do realizacji zadań ustawowych na pokrywających się formach ochrony przyrody np.: Natura 2000, rezerваты przyrody leżące na terenie parku krajobrazowego lub obszaru chronionego krajobrazu - brak rozwiązań organizacyjnych dotyczących ich współpracy i współdziałania;
- Brak konsekwencji w istniejących i proponowanych rozwiązaniach legislacyjnych.

**Czy w Polsce istnieje spójny, przejrzysty,
logiczny system ochrony przyrody
i krajobrazu**

PROPOZYCJE

- **Rezygnacja z pomysłu sztucznego rozdzielnia ochrony przyrody od ochrony krajobrazu;**
- **Powrót do idei Krajowego Systemu Obszarów Chronionych – koordynowanego centralnie przez ministra właściwego do spraw środowiska lub Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska;**
- **Krajowy System Obszarów Chronionych – rozumiany, jako bank danych o istniejących i proponowanych formach ochrony przyrody z prawem do weryfikacji celowości dalszego funkcjonowania istniejących i proponowanych do utworzenia nowych form ochrony przyrody o znaczeniu regionalnym i ponad regionalnym;**
- **Legislacyjne unormowanie i ujednolicenie zasad tworzenia form ochrony przyrody z doprecyzowaniem roli i zadań poszczególnych podmiotów uczestniczących w tym procesie;**
- **Precyzyjne określenie zadań i kompetencji organów władzy państwowej i samorządowej z praktycznym zachowaniem zasady subsydiarności.**

PROPOZYCJE

- **Organy władzy państwowej:**
 - a) **zachowują prawo do kontroli skuteczności realizacji celów ochrony w danej formie ochrony przyrody,**
 - b) **posiadają delegację ustawową do kierowania wytycznych w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości,**
 - c) **w przypadku nie podjęcia działań przez samorząd wstrzymania lub cofnięcia dotacji celowej;**
- **Koordynacja na poziomie wojewódzkim wykonywania podobnych lub zbliżonych w zakresie opracowań – planów ochrony parków, planów zadań ochronnych, planów ochrony, audytów krajobrazowych – w celu racjonalnego wykorzystywania środków publicznych i w konsekwencji przyspieszenia procesu ich wykonywania oraz wejścia w życie. Zaoszczędzone środki mogą służyć dofinansowaniu wykonywania przez gminy studiów u.i k.z.p oraz m.p.z.p wprowadzających zapisy wyżej wymienionych dokumentów;**
- **Dla parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu rezygnacja z systemu zakazów i odstępstw od nich na rzecz procedury ocenowej;**

PROPOZYCJE

- **Wyposażenie marszałka województwa, jako organu ochrony przyrody w kompetencje:**
 - a) dotyczące nadzorowania i koordynowania funkcjonowania parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu,
 - b) uzgadniania projektów studiów u.i k.z.p., m.p.z.p. dla gmin leżących w obszarach chronionego krajobrazu,
 - c) gwarantujące skuteczny udział w procedurach zwianych z realizacjami inwestycji na terenie obszaru np.: uzgadnianie karty informacyjnej przedsięwzięcia.

- **Wyposażenie dyrektora parku krajobrazowego w kompetencje:**
 - a) umożliwiające praktyczne kierowanie parkiem, jako formą ochrony przyrody - np.: uzgadnianie projektów studiów u.i k.z.p., m.p.z.p , decyzji o w.z.i z.t. w zakresie związanym z realizacją celów ochrony i zapisów planu ochrony parku krajobrazowego. Marszałek mógłby pełnić funkcje instancji odwoławczej,
 - b) gwarantujące skuteczny udział w procedurach zwianych z realizacjami inwestycji na terenie parku krajobrazowego np.: uzgadnianie karty informacyjnej przedsięwzięcia;

PROPOZYCJE

- **Określenie zasad współpracy i współdziałania organów ochrony przyrody i Służb Paków Krajobrazowych na obszarach pokrywania się powierzchniowego wielu form ochrony przyrody np.: N2000, rezerwat przyrody na obszarze parku krajobrazowego lub obszaru chronionego krajobrazu;**
- **Zachowanie wiodącej roli regionalnego dyrektora ochrony środowiska dla inwestycji realizowanych na obszarach paków krajobrazowych i ich otulin oraz obszarach chronionego krajobrazu;**
- **W stosunku do parku krajobrazowego i jego otuliny oraz obszaru chronionego krajobrazu wyposażenie marszałka województwa w uprawnienia kontrolne wynikające z art. 123 ustawy o ochronie przyrody – kontroli przestrzegania przepisów o ochronie przyrody w trakcie gospodarczego wykorzystania zasobów i składników przyrody.**

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

